

Docent Natuurkunde betwijfelt nine-eleven

Het was dinsdag 11 september 2018. Wat is er precies gebeurd op die protestants-christelijke school in Zutphen? De natuurkunde-les van 3-vwo moest beginnen. Ik denk dat het aldus is gegaan. Eén van de leerlingen had via via gehoord dat de docent ooit de ineenstorting van de WTC-gebouwen in zijn les had behandeld: welke krachten zijn er in het spel als een wolkenkrabber rechtstandig in duigen valt? De leerling hoopte het begin van de dinsdagse les nog even te vertragen en vroeg: 'Wat is uw mening over de aanslag van 9/11 op de Twin Towers?' De docent liet zich niet uit de tent lokken en volstond met de kortst mogelijke samenvatting van zijn persoonlijke mening: 'Volgens mij is 9/11 geen moslim-terroristische aanslag geweest.' En hij had er nog bij kunnen zeggen: 'Dat wil ik best een keer toelichten, maar daar hebben we nu even geen tijd voor.' Maar toen was de beer al los. De moeder van één van de leerlingen is columnist bij het regionale dagblad *De Stentor*. Per e-mail riep ze de docent ter verantwoording; zijn antwoord zinde haar niet; en ze spuugde haar gal in haar zaterdagse column.¹ Volgens haar moeten docenten zich aan de algemeen geaccepteerde feiten houden en hebben zij tot taak kennis over te brengen.

Een relletje was geboren, gecoverd door de nieuwsredacties van *De Stentor* en het *Algemeen Dagblad*.² De docent heeft zich verder in stilzwijgen gehuld. Hij heeft alleen nog verklaard dat hij desgevraagd tegenover de leerlingen heeft ontkend dat de Amerikaanse regering achter de aanslag kan hebben gezeten.

De rector van de school heeft nog niet met de docent gesproken maar laat al wel aan de journalist weten:³ "Als docent kun je zo 'n uitspraak niet doen. Je hebt met jonge mensen te maken. Als prikkel voor een discussie kan het wel en als privépersoon mag je het in je eigen omgeving ook zeggen, maar je kunt het niet als waarheid brengen. Ik moet er met hem nog over praten. En onderzoeken hoe het echt zit." Een nader gesprek tussen de docent en de schoolleiding was voor 20 september geagendeerd.

De woordvoester van de VO-raad stelt desgevraagd dat leerlingen dingen van verschillende kanten moeten kunnen bekijken, maar anderzijds:⁴ "Als docent moet je je bewust zijn van je eigen waarden en visie en van de opdracht om zo veel mogelijk ruimte te laten voor andere waarden en visies. Als een docent zijn eigen mening ventileert, dan moet dat passen binnen die onderwijscontext."

Onderwijskundig hoogleraar Casper Hulshof reageert aldus:⁵ "Het is eenvoudig: als een leraar louter zijn mening verkondigt, zonder die mening toe te lichten, dan is diegene geen leraar maar eerder een demagoog."⁶ Lesgeven gaat over feiten of over een mening die wordt ondersteund met argumenten."

Laten we eerst een prealabele vraag stellen: waarom roept de uitspraak van deze docent zoveel emotie op bij de columnist en bij de beide nieuwsredacties? Het lijkt erop dat zijn uitspraak voor de betrokkenen even erg is als het ontkennen van de historische realiteit van de Holocaust of van de Armeense genocide of als het ontkennen van het bestaansrecht van de staat Israël of van het bestaan van God zelf. Blijkbaar vormt de ontkenning of nuancering van het moslim-terroristische karakter van 9/11 een fundamentele verstoring van het islamofobe wereldbeeld van de betrokkenen. Zij vergeten dat dit nu juist de kracht van natuurkundigen is om ondenkbare hypothesen serieus te nemen en ogenschijnlijke waarheden ter discussie te stellen. Natuurkundigen hebben als roeping onverklaarbare verschijnselen te doorgronden, zoals de rechtstandige ineenstorting van de WTC-gebouwen anno 9/11. In 2016 verscheen daarover bijvoorbeeld een studie in het ledenblad van de European Physical Society: *15 Years later: on the physics of high building collapses*.⁷ Tot slot stellen de auteurs: 'The evidence points overwhelmingly to the conclusion that all three buildings were destroyed by controlled demolition.' Na calamiteiten staat er menigmaal een paar gekken op om te betogen dat het een complot was, maar dat zijn dan enkelingen. In het geval van 9/11 gaat het evenwel om zeer vele verstandige mensen die vraagtekens zetten bij de officiële geschied-

¹ <https://www.destentor.nl/columns/fake-onderwijs~a91c57e9/> (17/9/2018)

² <https://www.destentor.nl/zutphen/natuurkundedocent-op-zutphense-school-9-11-was-geen-aanslag~a86cf717/> (18/9/2018)

³ <https://www.ad.nl/zutphen/9-11-geen-aanslag-als-docent-kun-je-zo-n-uitspraak-niet-doen~a442b11a/> (18/9/2018)

⁴ <https://www.destentor.nl/zutphen/belangenclub-onderwijs-docent-moet-leerlingen-verschillende-kanten-van-de-zaak-leren-zien~aa08f900/> (19/9/2018a)

⁵ <https://www.destentor.nl/zutphen/onderwijskundige-na-uitspraak-9-11-wees-geen-demagoog~ada4220c9/> (19/9/2018b)

⁶ Groot Woordenboek Van Dale: volksmenner. Bedoeld wordt vermoedelijk: iemand die zijn gezag misbruikt om leerlingen iets op de mouw te spelden. Met deze kwalificatie wordt geïmpliceerd dat hij zijn uitlating *ex cathedra* heeft gedaan, en met de intentie om zijn mening bij de leerlingen ingang te doen vinden.

⁷ <https://www.europhysicsnews.org/articles/eprn/pdf/2016/04/eprn2016474p21.pdf> (2016:4, 21-26)

schrijving.⁸ Wikipedia biedt een mooi kader waarin we de worsteling kunnen plaatsen van de Amerikaanse burgers die ‘het echte nieuws’ van ‘fake news’ proberen te onderscheiden:

https://en.wikipedia.org/wiki/September_11_intelligence_before_the_attacks
https://en.wikipedia.org/wiki/September_11_attacks_advance-knowledge_conspiracy_theories
https://en.wikipedia.org/wiki/9/11_Truth_movement
https://en.wikipedia.org/wiki/War_on_Terror

Terug naar onze natuurkunde-docent. Hij is van mening dat 9/11 geen moslim-terroristische aanslag is geweest. We leven in een vrij land en die mening mag hij koesteren. Hij mag die mening zelfs uiten.⁹ In de schoolgids van zijn school staat dat hij zijn meningen in principe ook op school mag uiten.¹⁰ Waar het dus om gaat is de vraag of het soms onprofessioneel is om deze mening in die situatie te uiten. Ik kan me dan de volgende spelregels voor de geest halen. De spelregels A t/m H zijn ontleend aan de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (NGW) die tot 1 oktober 2018 voor universitaire docenten van kracht is;¹¹ en in een recent blogbericht (plus een reactie daarop) stipte ik de spelregels I, J en K aan.¹²

- A)** De professionele docent zorgt dat zijn deskundigheid op peil blijft en geeft zo nodig de grenzen van zijn deskundigheid aan (NGW 1.10).
- B)** De professionele docent is medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de opleiding waarvoor hij onderwijs verzorgt en volgt zijn eigen voorkeuren alleen voor zover dat met die verantwoordelijkheid verenigbaar is (NGW 1.11).
- C)** Bij informatieoverdracht vermijdt de professionele docent selectieve weergave van beschikbare kennis, of hij argumenteert waarom hij die selectieve weergave wenselijk acht (NGW 2.5).
- D)** De professionele docent zorgt ervoor dat de overgedragen kennis duidelijk onderscheidbaar is van zijn eigen opvattingen of speculaties daarover (NGW 2.5).
- E)** De professionele docent zorgt er voor dat de door hem gepresenteerde informatie controleerbaar is en dat bij al het onderwijsmateriaal, ook bij mondelinge informatieoverdracht, de herkomst of de bron daarvan vermeld wordt (NGW 3.5).
- F)** De professionele docent geeft zijn leerlingen de ruimte om zich intellectueel onafhankelijk op te stellen (NGW 4.1).
- G)** De professionele docent verdedigt pas een wetenschappelijk standpunt als dat standpunt voldoende wetenschappelijk is onderbouwd; daarnaast dient hij rivaliserende standpunten te melden en toe te lichten (NGW 4.5).
- H)** Bij de presentatie van inzichten als juist en relevant laat de professionele docent zich alleen beïnvloeden door het oordeel van anderen voor zover dat berust op wetenschappelijk gezag. Hij laat zich niet op andere gronden beïnvloeden. (NGW 5, definitie van Onafhankelijke functieuitoefening).
- I)** De professionele docent vermijdt gedragingen en uitlatingen die, bij zijn leerlingen/studenten, ernstig afbreuk doen aan zijn reputatie op het gebied van professionele geloofwaardigheid.
- J)** De professionele docent misbruikt zijn professionele gezag en het vertrouwen van zijn leerlingen/studenten niet om ziertjes te winnen of ideologische opvattingen op te dringen.
- K)** De professionele docent springt zuinig met de tijd van zijn leerlingen/studenten om, vermorst zijn lestijd niet aan koetjes en kalfjes, of kan het in elk geval rechtvaardigen als hij de teugels even laat vieren.

Heeft de docent in kwestie professionele spelregels overtreden? Laten we aannemen dat hij van mening is dat de officiële, heiligverklarde toedracht van 9/11 (dat het een moslim-terroristische aanslag is geweest) in wetenschappelijk opzicht onvoldoende onderbouwd is en dat concurrerende hypothesen niet minder plausibel zijn. In dat geval is zijn uitspraak (dat 9/11 *geen* moslim-terroristische aanslag is geweest), op de keper beschouwd, in strijd met regel G. Maar dat moge hem vergeven worden indien het gaat om een

⁸ <https://www.mondialisation.ca/september-11-2001-911-the-day-the-laws-of-physics-were-suspended-we-were-told-people-hating-our-freedoms-attacked-the-centers-of-american-power/5545511> (13/9/2016); zie ook: <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/simultaan-debatteren> (21/4/2015)

⁹ Althans, de vrijheid van meningsuiting is grondwettelijk gegarandeerd. Maar de nieuwe burgemeester van Amsterdam (GL) wil onze rechtsstaat links laten liggen: zij wil moskeeën sluiten als door de imam de mening verkondigd wordt dat de vrouw gehoorzaamheid verschuldigd is aan haar echtgenoot. En de voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer neemt het ook niet zo nauw met onze rechtsstaat: hij wil dat het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel wordt opgeschort, zodat criminelen uit allochtone woonwijken zwaarder gestraft kunnen worden.

¹⁰ <https://www.baudartius.nl/wp-content/uploads/2018/09/BC-Schoolgids-2018-2019.pdf> (p.21)

¹¹ [http://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/Code_wetenschapsbeoefening_2004_\(2014\).pdf](http://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/Code_wetenschapsbeoefening_2004_(2014).pdf);
http://www.onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2018/09/Code_wetenschapsbeoefening_2004_2014.pdf

¹² <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/propaganda-in-de-klas> (13/5/2018)

terloopse uitspraak die niet *ex cathedra* is gedaan. Maar we moeten onderkennen dat hij met deze uitspraak zijn professionele geloofwaardigheid (regel I) op het spel heeft gezet, gegeven het feit dat hij verzuimd heeft zijn controversiële uitspraak stante pede te onderbouwen. Ik ben het niet met Hulshof eens, als zou de docent zich daarmee tot volksmennerij verlaagd hebben, maar het ontbreken van onderbouwing is inderdaad niet goed geweest voor zijn reputatie op het gebied van professionele geloofwaardigheid.

Wes Holleman
weblog onderwijs 23-9-2018
<http://www.onderwijsethiek.nl>